

Қызылорда облысының білім басқармасының
«Халықаралық пәндер бойынша білім бөлімінің»

№28 «Ақбота» балабақшасының МКҚК

басқарушы міндетін қоса атқарушы:

Кумекбаева Д

Вариативті компонент

«Ұлттық ойындар»

2023-2024 оқу жылы

№4 «Қарлығаш» ортаңғы тобы

№	Тақырыбы	Мақсаты:	Шарты:	күнi
1	«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» 1. Ойын түрімен таныстыру Ақсерек-көксерек, қыз қуу ойындары 2. «Ой-қозғау», «Қазақтың ұлттық ойындарының» суреттері көрсетіледі. 3. Балалар ойын ойнайды қауіпсіздік ережелері сақталды	Ұлттық ойындар дене шынықтыру іс-арекетінде кен қолдана отырып, балалардың дене тәрбиесін дұрыс жолға қою, спорттық шеберліктерін, мүмкіндіктерін арттыру.	Топқа бөлу: Ақ серек және көк серек топтарына физикалар арқылы бөлінеді	Қыркүйек 1 апта
2	1.Ойын түрімен таныстыру Ой қозғау, таппақ айту. 2.«Алмыса дақтыр», 3.«Сиқырлы таяқ»	Балалардың ұлттық ойын түрімен таныстыру. Қазақ халқының ойының ары қарай жетілдіріп дамыту. Икемділікке, шапшаңдылыққа, төзімділікке тәрбиелеу	Эмоционалды орта құру. Жұмбақтар арқылы - Сыртты жасыа қатты іші қызыл татті. (қарбыз) Жерде жатып жейінеді, Қуа түскенше жейінеді. (қауын) Әр желінің асты толған көк қоян, Жаз болғанда көк қоянды жеп қоян. (қияр) Топқа бөлінеді	Қыркүйек Шабта
3	1. Суреттері көрсетіліп, ережесін түсіндіру. 2.«Төнге ілу», 3.«Күш сынаспақ»	Балалардың ұлттық ойын туралы түсінігін болуы. Шапшаңдылықтарын арттыру, сөздік қорларын дамыту	Ойында қатысушылар тепе-тең екі топқа бөлінеді. Әр кайсысы жеке-жеке шыбықтан ат мінеді. Ойын келі басталатын жерге сызық сызылды. Одан әрі 20-30 метрдей жерден тереңдігі бір қарыстай екі шұңқыр қазылды	Қыркүйек Шабта
4	2. 1. Ойын түрімен таныстыру 2.«Аңшылар», 3.«Тышқан мен мысық»	Қазақтың ұлттық ойынымен таныстыру. Ойын барысында аңшылардың кім екенін балалардың естеріне түсіру. Тапқырлыққа баулу. Әр мамандықты құрметтеуге тәрбиелеу.	Ойын барысында аңшылардың кім екенін балалардың естеріне түсіру. Тапқырлыққа баулу. Әр мамандықты құрметтеуге тәрбиелеу. Ойында қатынасушылар арадарынан біреуін ойын жүргізуші етіп сайлап алады да, кен жазық алаңға жиналады.	Қыркүйек 4 апта
5	1. Ойын түсіндіріліп, қауіпсіздік ережесі жайлы айтылады. 2. «Күш сынаспақ» 3. «Арқан тарту»	Қазақтың әдет-ғұрпымен таныстыру. Дәстүрлік таным түсінігін дамыту. Ой-өрістерін жетілдіру. Ұлтжандылық, еңбекқорлыққа, мәдениеттілікке тәрбиелеу. Дескриптор: Құндылықтарды дарыту • «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясын, білімге деген қызығушылығын қалыптастыру. • Қарым-қатынас дағдыларын дамыту, жағатын жасау барысында сыни тұрғыдан ойлану. • Сана сезім, адалдық, басқа адамдардың ойын құрметтеу, адал болу.	Бұл ойын стол үстінде екі баланың білек сынасуымен орындалады. 2 бала шынтақтарын стола тірек қол бастарын айқырады. Кім білекті стола жмыса сол бала жеңіске жетеді. Ағаш аттың үстінде аттын басын ұстап тұрып 2-ші қашан білектен тартысып сынасуға да болады. Бірақ баланың қауіпсіздігі қатаң бақыланады.	Қазан 1 апта

6	1. Кейіпкерлерімен таныстырылып, ережесі түсіндіріледі. 2. «Түлік мен балаландар» 3. «Белбеу соқ»	Балалармен киміздін ойын түрін ойнау. Ұйымшылдықта, шашпан және шыдамды болуға үйрету. Денсаулықты сақтауға тәрбиелеу.	Құрдастар, түлік мен балаландар бейнделері. Ойын шарты. Бұл ойында балалар 7-8 ден бөлініп ойнайды. Топ ішінде бір баланы «түлік» етіп сайлап, қалған балаларды балаландар деп арқайсысына белгілерге кигізіп ойын ойнайды. Ойында балаландар түлік кейіпкеріне ұсталып қалмауы үшін, тәрбиеші көмегімен белгі бойынша ойында бастап аяқтауы тиіс. Балалар шашпан кен бөлімені айнала қалуы тиіс.	Қазан Шапта
7	1. Ойын ережесімен таныстырылып суреттер көрсету. 2. «Орамал тастамақ» 3. «Арқан тарту»	Балаларды ойын барысында таныстыру. Эстетикалық мәдениетін дамыту. Еңбекқорлыққа, мәдениеттілікке тәрбиелеу.	Балалар шенбер жасап тұрады. Бастаушы (тәрбиеші) балаларды айнала жүріп бір баланың артына орамал тастап кетеді. Артына орамалды тастағанын сезген бала менін артамда деп жауап береді. Артына орамалдың тастағанын сезбесе ол оласы, тапқанды айтып немесе ойып беруі керек. Балалар шенбер бойында көздерін жұмып тұруы керек. Ойын осылай жалғаса береді.	Қазан Шапта
8	1. Ойын ережесі түсіндіріледі. 2. «Арқан тарту» 3. Хал «алшы»	Балаларға қазақ халқының әдет-ғұрыптарымен, салт-дәстүрімен таныстыра отырып, ұлттық ойын түрімен танысу. Эстетикалық мәдениетін дамыту. Еңбекқорлыққа, мәдениеттілікке тәрбиелеу.	Бұл екі топқа бөлінген балалармен немесе екі баламен ойналады. Арқаның екі жағынан екі бала немесе екі топқа бөлінген балалар тартысқан. Қай топ арқанды өз жағына тартып, алып, кесе сол топ жеңіске жетеді. Екі бала тартысқанда қай бала өзіне қарай арқанды тартып екіші баланы құлатса, құламаған бала жеңіске жетеді.	Қазан 4 апта
9	1. Түсіндіру керекті құралдарын дайындау 2. «Ат жарыс» 3. «Алақушық»	Балаларға қазақ халқының әдет-ғұрыптарымен, салт-дәстүрімен таныстыра отырып, ұлттық ойын түрімен танысу. Эстетикалық мәдениетін дамыту. Еңбекқорлыққа, мәдениеттілікке тәрбиелеу.	Ойын балалардың таза ауада дем алуларына жүтіруге, жылдамдыққа, тез шешім қабылдай білуге, серпектікке үйретеді. Бұл ежелгі халық ойындарының бірі. Ойында көбінесе жалық аланда, мектеп ауласында жанытұрым, күз айларында ойнайды. Ойында жиналғандар топтасып тұрады да, араларынан біреуі «алақушық» етіп белгілейді.	Қараша 1 апта
10	1. Ойынбарысы түсіндіріліп, ережесі таныстырылады. 2. «Алақушық» соқпақ», 3. «Түйдің есіп орамалы»	алаларды аз қимылды ойын түрімен таныстыру. Ойын барысында түсіндіру. Соқпақ қорын дамыту. Қызығушылықтарын арттыру. Ұлттық ойында қызығуға тәрбиелеу.	Біз балалардан баланды, құстай қанат қаламыз. Ойын ережесі көрсетіліп, балалар шенбер бойына жиналады.	Қараша 1 апта
11	1. Балаларға тақпақ үйрету. 2. «Аулақпақ»	Балаларды ұлттық спорт ойынымен таныстыру.	Қамақтың қайың ұлттық ойын спорт ойыны. Қарапайым.	Қараша Шапта

	3.«Танис тастау!»	Балалардың күштерін сынау. Спортқа деген қызығушылықтарын дамыту.	Беренеден «ағаш ату» жасаудың еш қиындығы жоқ. Екі жақ басы берік тұтыра бекітілген биіктігі бір-бір жарым метрдей (балалардың жасына қарай) ұзындығы 70-80 сантиметрдей бір-біріне қапталдас орналасқан «ағаштардың» ара қашықтығы екі жақтан созылған қол ерін жекетіпдей болса жеткілікті. Оларға мінген «шабаңдоз» балалар бір-біріне қарама қарсы отырып қол ұстасамыз.	Қараша 4апта
12	1.Түсіндіру, керек құралдарын балалармен бірге дайындау. 2.«Бес тас», 3.«Асық тастау»	Асық түрлерімен, асық атауларын таныстыру. Асық түстерін атау. Еггілікке, мергендікке баулу. Ұлтжандылыққа тәрбиелеу	Ойыншылар тегіс жерді таңдайды. Ортасына тузу сызық сызады. Оған жағалай асық тізеді. Ойынды бастаушы асық тізілген жерден бес табанға тең аралықты белгілеп алып, шенбер тарттады. Ойыншылар шенберге кірмей (баспай) ортадағы асықты атады. Сақа тігісін асық міндетті түрде шенберден шығуы керек. Кім көп асықты атып шенберден шығарса сол ұтады.	Желтоқсан Іапта
13	1.Түсіндіру 2.«Хан Әлші», 3.«Шабандоздар»	Ұлттық ойындар дұрыс ойнауға, ойын барысын дұрыс түсіндіріп, үйрету. Балалардың байқампаздығын, шапшаңдылығын дамыту. Ұжымшылыққа тәрбиелеу.	Ойынға қатынасуды жастар жылынып келіп, асау мәстек құрады. Ол үшін 4—5 қадамдай қашықтықтан екі мықты қада қағады. Кейде бұттан өсіп тұрған екі ағашты да пайдалануға болады. Жерден 50—70 см. биіктікте екі қаданың арасына арқан байлайды да, оның үстіне өскі көрпеше (шалпап, тон) салады.	Желтоқсан ІІ апта
14	1.Түсіндірме жұмыстары жүргізіледі. 2.«Қармақ», 3.«Жаппақтар мен қарымташтар»	Ұлттық ойындар дұрыс ойнауға, ойын барысын дұрыс түсіндіріп, үйрету. Балалардың байқампаздығын, шапшаңдылығын дамыту.	Ойынға он шақты бала қатыса алады. Ортаға «балықшы» шығады. Қолында бір ұшына доп байлаған ұзын жіп болады. Балалар жіп жететін қашықтықта «балықшыны» айнала тұрады. «балықшы» допты төбесінен айналыра үйіріп бір баланың басына тигізуі тиіс. Балалар «балықшының» қармағына ілікпес үшін суға сүгітіп, немесе тез жүзіп кетуі керек. Бірақ жіп жететін қашықтықтан алыстауға болмайды. «Қармақ» басына тігілген бала «балықшы» болып ортаға шығады. Ойын жалғаса береді.	Желтоқсан ІІІ апта
15	1.Түсіндіру 2.«Ботакан», 3.«Оқтау тартыс»	Балаларды ұлттық спорт ойынымен таныстыру. Балалардың күштерін сынау. Спортқа деген	Ойыншылар өз орталарынан атан түйе мен мыстан кемпір сайлап алады. Қалғандары, өтін бұтақандар атан түйенің	Желтоқсан ІІІ апта

			жөнеспей. Үстелді алған баланы өз мекеніне отырғузып қояды ойын қайта жалғаса берекелі.	
21	1. Түсіндіру 2. «Боран» 3. «Түлкі мен балалар»	Балаларды ұлттық ойынымен таныстыру. Дене шынықтыруға деген қызығушылықтарын арттыру. Тәртіптілікке, дәстүрлікке тәрбиелеу.	Бұл үлкен кен заңда болады. Бұл ойында қажетті заттар «боран» киімі (ак түсті бен перде, гимнастикалық қабырға болуы тиіс). Ойын шарты ойында 8-10 бала қатыса алады. Бір баланы боран киімін киізіп, қалған балалар боран алып кетпеуі үшін, боран у-у-у деп келе қалғанда гимнастикалық қабырғаға ермелеп шығуы керек. Боран соғып балаларды бір айналып өтеді. Үстеліп қалған баланы, боран алып кетеді.	Ақпан I апта
22	1. Түсіндіру 2. «Арқан тую», 3. «Белбеу соқ»	Балаларға ойын түрімен таныстыру. Ұлттық ойындардың сан түрлігін айту. Шапшаңдылықтарын, сипіліктерін дамыту. Отанды сүруге, құрметтеуге тәрбиелеу.	Балалар шенбер жасап тұрады. Қолында арқаны бар жүртүші топ арасынан шығатын да: ойын бастайды – деп дауыстайды. Сонан соң арқанының түбіндісінен басып ұстан шенбер бойымен айналады, арқанды балалардың аяқтарының астынан жібереді. Балалар арқан үстімен секіріп тұрады. Кімде-кімнің аяғына арқан ілініп, секіре алмай қалса ол бала ойында тоқтапты өнер көрсетеді.	Ақпан II апта
23	1. Түсіндіру 2. «Атқуама» 3. «Қара құлақ!»	Балаларды ойын барысымен таныстыру. Эстетикалық мәдениетін дамыту. Еңбекқорлыққа, мәдениеттілікке тәрбиелеу.	Бақа, бақа балпақ басын неге жалпақ? Бұттың неге талпақ? Көзін неге тостақ? Бұған көзі таңуды бала былай деп жауап береді: - Темір терсек көп киіп басым содан жалпақ. Теуіп, теуіп қашырды. Бұттың содан тостақ! Балалар қолдарын жіберген кезде бала құлап түссе, айып тартады. Құламай тік түссе қалған текі бала көтеріп жүре береді.	Ақпан Ш апта
24	1. Түсіндіру 2. «Көгеріске», 3. «Хан талапай»	Балаларды ұлттық ойынымен таныстыру. Ойын барысын түсіндіру. Шыдамдылыққа, төзімділікке тәрбиелеу.	Ортаға екі ойыншы бала шығарып, бір-біріне арқаларын беріп тұрады. Белгі бойынша кім бірінің бірінен-бірі арқадан көтеріп алса, сол бала жейіске жетеді. Жейіске жеткен бала ойында қала береді де басқа балалармен бірге күш сынасады.	Ақпан IV апта
25	1. Ойын ерсежі таныстырылып, түсіндіріледі. 2. «Сакина жасыру», 3. «Соқыр текер»	Балаларды аз қимылды ойын түрімен таныстыру. Ойын барысын түсіндіру. Сөздік қорын дамыту. Қызығушылықтарын арттыру. Ұлттық ойындарды көрсетуге тәрбиелеу.	Ойында отыратын және сакина жасырушы бала белгіленеді. Қалған ойыншылар жерге отырып тізілерінің үстіне алақандарын жаады. Бастаушы жабушы қолын әрбір ойыншының алақанына	Наурыз I апта

			сатысымен, ол бала алақанын жаба қояды. Бастаушы бір баланын алақанына сақина салысымен, ойыншылардың біреуінен «Сақина кімде»-деп сұрайды. Ол сақинаның кімде екенін білсе сол баламен орын ауыстырады. Ал білмесе ол өз өнерін көрсетеді. Ойын басқарушы ойындай осылай жалғастыра береді.	
26	Ережесі таныстырылады. 2.«Әуе тақ», 3.«Күзетшілер»	Балаларды ұлттық спорт ойынымен таныстыру. Балалардың күштерін сынау. Спортқа деген қызығушылықтарын дамыту. Салауатты өмір сүруге тәрбиелеу.	Балалар екі топқа бөлінеді. Әр топта 5-тен 10-ға дейін ойыншы. Болады. Екі топқа екі тақша (жұсақ) беріледі, жерге тұзу сызық сызылады. Ойыншының біреуі ортаға шығады да бір алақанына зат жасырып, екінші қолының жұмырын бірдей жұмдай.	Наурыз Шашта
27	1.Түсіндіру 2.«Жүйріктер жөнеді», 3.«Белбеу соқ»	Ойын балаларды белгілі бір мақсатта коллективтік әрекет жасауға, шапшаңдылыққа, тынымсз мөлшерін ретті, қалыпты басқара білуге үйретеді.	Ойынға қатынасұшылар көк және сары топ болып екі топқа бөлінеді. Бір төбенің үстіне ойыншыларға түтелей жастарлық мөлшерде көк және сары тақшалар тасталады. Ойынды жүргізуші ретінде басқарушы тағайындалады.	Наурыз Шашта
28	1.Түсіндіру 2.«Қарамырза», 3.«Айлапсап»	Ойын балаларды белгілі бір мақсатта коллективтік әрекет жасауға, шапшаңдылыққа, тынымсз мөлшерін ретті, қалыпты басқара білуге үйретеді. Дескриптор: Күнделікті балалардың дарыту • «Мангілік Ел» ұлттық идеясы	Ойын басталмас бұрын, оның ережесі түсіндіріледі. Біраз уақыттан кейін ойын бастаушы ойнаушыларға «ойнаймыз» деп белгі берген кезде қатарлас отырған бірі екіншісіне: «Ассалау мағалейкум, Қарамырза!» - дейді. Ойын тәртібі бойынша сәлем салушы: «Уағалейкумассалам, бірінші Қарамырза» - деп жауап беруі керек, егер «уағалейкум», - деп жауап берсе онда сәлем алушы ұтылады. Сөйтіп, аздап соң ойыншылар «жеңгендер» мен «жеңілгендер» болып екі топқа бөлінеді, «жеңген» жақ «жеңілген» жаққа жазық белгілейді: аң, күй тартып, би билейді.	Наурыз IV апта
29	1.Түсіндіру 2.«Жаппалақтар мен қарлығаштар», 3.Түйілген ормал»	Балаларға ойын барысын түсіндіру. Сөздік қорларын, тілдерін дамыту. Құстарға деген ақушылық сезімдерін ояту.	Ойын кең, жазық алаңда өтеді. Ойынға қатынасұшыларға шек қойылмайды. Ойнаушылар екі топқа бөлінеді де бірінші арқасына бірі арқасын қараттып, екі сая құрып тұрады. Бір қатардағыларды жаппалақтар екіншісін 57 қарлығаштар деп атайды.	Сәуір ІІІ апта
30	1.Түсіндіру 2.«Қыз –қу» 3.«Алақан соқпақ»	Балаларды ұлттық ойын түрімен таныстыру. Қызық халықтың ойынын	Балалар арасынан бір ер бала, бір қызды(ағаш атпен) қудай. Бала қызға жетіп қолынан	Сәуір ІІІ апта

31	1. Түсіндіру 2. «Ах шамшық», 3. «Біз де»	Арғы қарай жетілдіріп дамыту. Икемділікке, шапшаңдылыққа, төзімділікке тәрбиелеу.	ұстаға ол жеңіске жеткені. Кейде қызды 2 бала да қудам қай бала бұрын жетіп қыз қолын ұстаға сол бала жеңіске жетеді.	Сәуір Шалта
32	1. Түсіндіру 2. «Шабандоздар» 3. «Такси тастау»	Балаларды аз қимылды ойын түрімен таныстыру. Ойын барысын түсіндіру. Сөздік қорын дамыту. Қызығушылықтарын арттыру	ДАУЫСТА, АТЫНДЫ АЙТАМ - ОЙЫНЫ Ойыншылар қол ұстасып дөңгелеге шеңбер жасап орналасады. Көзі байлаулы бір ойыншы шеңбердің ортасында тұрады да, қолындағы тағын шеңбер бойында тұрған ойыншылардың кез келгеніне ұтпа: «Дауыста, атыңды айтамы», дейді.	Сәуір IV апта
33	1. Түсіндіру 2. «Ойлап тапта, құлып жет», 3. «Түйлеген орамал»	Ойын балаларды белгілі бір мақсатта коллективтік әрекет жасауға, шапшаңдыққа, тыныс мөлшерін ретті, қалыпты басқара білуге үйретеді	Алдыңғы ортасынан арлығы қырық елу см сызық сызылады. Бұл қасқыр жатқан ор. Қалған ойыншылар қозы, лақ болады да, сол сызықтың бір жағында жайылып жүреді. Мүгедімін ескертуі бойынша қозы, лақтар орданы екінші жағында өтуі керек	Мамыр I апта
34	1. Түсіндіру 2. «Арханның үстінен секіру» 3. «Шенберден шығару»	Ойын балаларды белгілі бір мақсатта коллективтік әрекет жасауға, шапшаңдыққа, тыныс мөлшерін ретті, қалыпты басқара білуге үйретеді.	Ойнаушылар дөңгелеге шеңбер құрып тұрады. Бір ойыншы арханның бір жақ ұшын ұстап, шеңбер ортасында отырады. Екінші ойыншы арханның екінші ұшына тақпақ байлап, шеңбер бойымен айналырады. Ал балалар арханды лақтырып астынан секіре алмай ұстап қалса, сол бала ойыннан шығады да, көпшіліктің ұйғаруы бойынша, ортада өнер көрсетеді	Мамыр II апта
35	1. Түсіндіру 2. «Үй арттыңда қол алғаш» 3. «Ат жарыс»	Ойын балаларды белгілі бір мақсатта коллективтік әрекет жасауға, шапшаңдыққа, тыныс мөлшерін ретті, қалыпты басқара білуге үйретеді.	Ойынды топ бала болып ойнайды. Ойын тәртібі: қатысушылар бірінін қолынан бірі ұстап дөңгелеге тұрады ойын бастаушы не белбеу, не орамал алады да, дөңгелегіп тұрған	Мамыр III апта

			топтын смуртын айнала жүгіріп былай дейді. Үй артында қол ағаш Желбау тартам , есік аш,-деп біренше қайталады Дөңгеле тұрған балалар. Үй артыда қол ағаш	
36	Ережесі таныстырылды. 2.«Әуе таяқ», 3.«Күзетшілер»	Балаларды ұлттық спорт ойынымен таныстыру. Балалардың күштерін сынау. Спортқа деген қызығушылықтарын дамыту. Салауатты өмір сүруге тәрбиелеу.	Балалар екі топқа бөлінеді. Әр топта 5-тен 10 –ға дейін ойыншы. Болады. Екі топқа екі тақша (жұмсақ)беріледі, жерге тұзу сызық сызылады. Ойыншының біреуі ортаға шығды да бір алақанына зат жасырып, екінші қолының жұдырығын бірдей жұмады.	МамырІV апта